

Puolustusministeriön kokonaisarkkitehtuurin kuvaaminen

Tämä dokumentti esittää tavan, jolla puolustusministeriön kokonaisarkkitehtuuri kuvataan.

Kehittämishankkeissa kehitettävien yksittäisten kohteiden arkkitehtuuri kuvataan tarkemmin. Kokonaisarkkitehtuurin kuvaamista ohjeistaa JHS 179 -suositus <1>. Suosituksen mukaiseen kokonaisarkkitehtuurin suunnitteluun on koulutusmateriaalia Avoindata.fi-portaalissa Koulutukset-osiossa <3>.

Puolustusministeriön kokonaisarkkitehtuuriryhmänä toimiva keskijohdon koordinaatiokokous KEKO on käsitellyt tämän ohjeen kokouksessaan 18.12.2014.

Tiivistelmä

Puolustusministeriön kokonaisarkkitehtuurin kuvaamisessa käytettävät kuvaustavat ovat JHS 179 Kokonaisarkkitehtuurin kehittäminen -suosituksen mukaisia. Niitä on osittain sovellettu, jotta kuvattava kokonaisuus on voitu pitää riittävän yksinkertaisena ja selkeänä.

Kokonaisarkkitehtuurityön lähtökohta on, että kaikki kehittäminen lähtee toiminnan tarpeista ja toiminnan tukemisesta. Toiminnan tarpeet ja tavoitteet määritellään kokonaisarkkitehtuurin periaatetasolla.

Toiminta-arkkitehtuurissa kuvataan sidosryhmät ja niiden vaatimukset, prosessit, prosessitiedot -matriisi sekä organisaatio. Tietoarkkitehtuurista kuvataan päätietoryhmät ja tietovarannot sekä tiedot-tietojärjestelmäpalvelut -matriisi. Tietojärjestelmistä kuvataan tietojärjestelmäpalvelut, tietojärjestelmäsalkku suppealla tietosisällöllä sekä prosessit-tietojärjestelmäpalvelut -matriisi.

Puolustusministeriön kokonaisarkkitehtuurin kuvaus aloitetaan nykytilasta ja kehitystarpeista. Nykytilan pohjalta suunnitellaan ja kuvataan tavoitetila, joka esittää uudet ja muuttuvat osat verrattuna nykytilaan. Tavoitetilan suunnittelu etenee kehittämiskohde kerrallaan.

Periaatetason kuvaukset tehdään vain kertaalleen, niistä ei ole erikseen nyky- ja tavoitetilaa. Sama pätee toiminnalliseen arkkitehtuuriin sisältyviin sidosryhmäkuvaukseen ja ylimmän tason prosessikarttaan.

Muilta osin kokonaisarkkitehtuurista laaditaan sekä nykytilan että tavoitetilan kuvaukset. Nykytilan kuvaukseen sisällytetään tiedossa olevat kehitystarpeet. Tavoitetilan kuvaus sisältää nykyiset kunnossa olevat sekä kehittämisen myötä muuttuvat, uudet ja poistuvat prosessit, tietovarannot ja tietojärjestelmät.

RO/Jukka Uusitalo

Sisältö

Puolustusministeriön kokonaisarkkitehtuurin kuvaaminen	1
Tiivistelmä	1
1 Käytettävät kokonaisarkkitehtuurin kuvaukset	3
2 Nykytilan ja tavoitetilan kuvaaminen	4
3 Periaatetason kuvaukset	5
3.1 Strategialinjaukset	5
3.2 Arkkitehtuuriperiaatteet	5
3.3 Tietoturva-periaatteet	5
3.4 Sidosarkkitehtuurit	6
4 Toiminta-arkkitehtuurin kuvaukset	6
4.1 Sidosryhmät ja niiden vaatimukset	7
4.2 Prosessien kuvaus	7
4.2.1 Prosessikartta	8
4.2.2 Prosessit	8
4.3 Prosessit – tiedot –matriisi	9
4.4 Organisaation kuvaus	9
5 Tietoarkkitehtuurin kuvaukset	9
5.1 Päätietyhmät	10
5.2 Loogiset tietovarannot	10
5.3 Fyysiset tietovarannot	11
5.4 Tiedot – tietojärjestelmäpalvelut –matriisi	11
6 Tietojärjestelmäarkkitehtuurin kuvaukset	12
6.1 Tietojärjestelmäpalvelut	12
6.2 Tietojärjestelmäsalkku	13
6.3 Prosessit – tietojärjestelmäpalvelut –matriisi	13
7 Kuvausten dokumentointi asiakirjaksi	13
8 Ohjeen ylläpito	13
Versiohistoria	14
LIITE 1 Kuvaustaulukoiden mallit	15
LIITE 2 Prosessin kuvauksen mallipohja	20
LIITE 3 Puolustusministeriön nykytilaa kuvaavan dokumentin sisältö	21

RO/Jukka Uusitalo

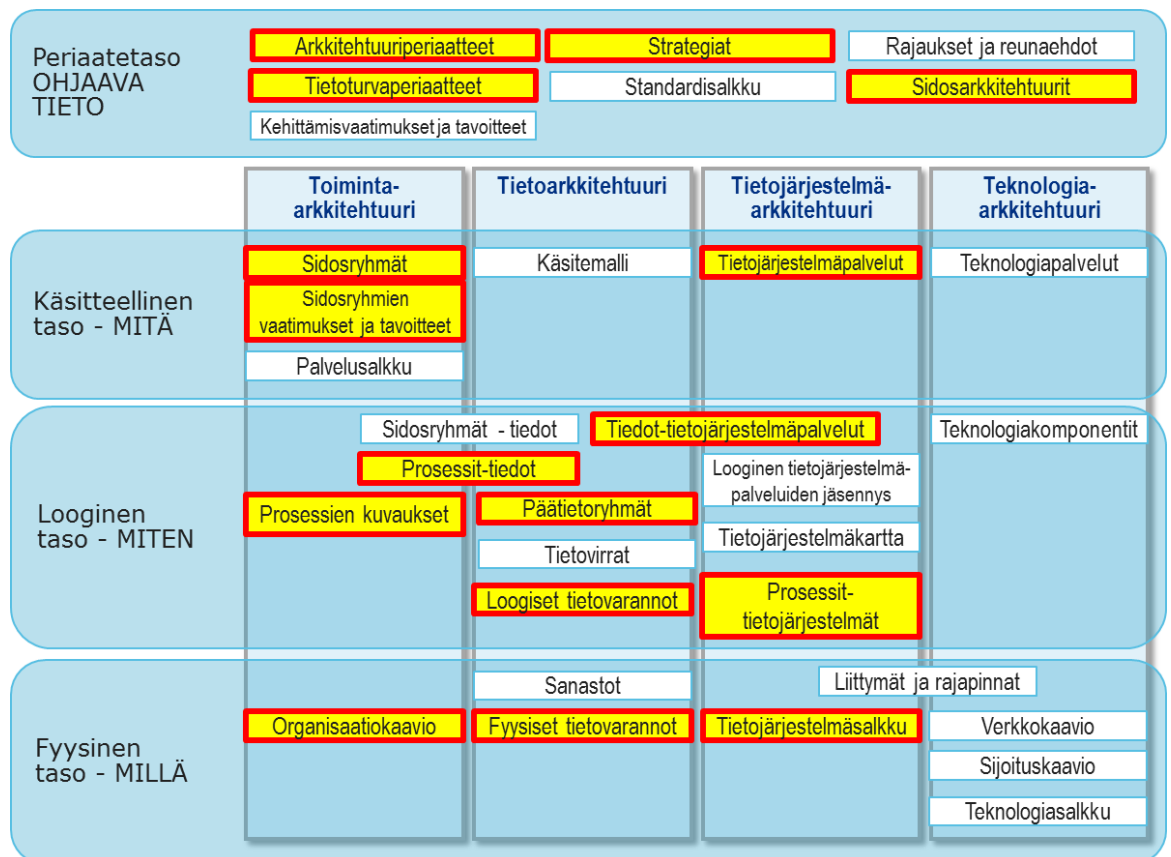
1 Käytettävät kokonaisarkkitehtuurin kuvaukset

Käytettävät kuvaukset ja kuvaustavat ovat JHS 179 Kokonaisarkkitehtuurin kehittämisen –suosituksen mukaisia. Niitä on osittain muokattu, jotta kuvattava kokonaisuus on voitu pitää riittävän yksinkertaisena ja selkeänä.

Kokonaisarkkitehtuurityön lähtökohta on, että kaikki kehittäminen lähtee toiminnan tarpeista ja toiminnan tukemisesta. Toiminnan tarpeet ja tavoitteet määritellään kokonaisarkkitehtuurin periaatetasolla. Periaatetason kuvaukset sisältävät kaikessa kehittämisessä huomioon otettavia linjauksia. Linjausten vaikutus ja merkitys kehitettävälle kokonaisuudelle on arvioitava aina yksittäistä kehittämistyötä käynnistettäessä.

Toiminta-arkkitehtuurissa kuvataan sidosryhmät ja niiden vaatimukset, prosessit, prosessitiedot -matriisi sekä organisaatio. Tietoarkkitehtuurista kuvataan päätietoryhmät ja tietovarannot sekä tiedot-tietojärjestelmäpalvelut -matriisi. Tietojärjestelmistä kuvataan tietojärjestelmäpalvelut, tietojärjestelmäsalkku suppealla tietosisällöllä sekä prosessit-tietojärjestelmäpalvelut -matriisi.

JHS 179 –kokonaisarkkitehtuurikehikosta Puolustusministeriön kokonaisarkkitehtuurin kuvaamisessa ensisijaisesti käytettäviksi valitut kuvaukset on esitetty korostettuna seuraavassa kuvassa. Muitakin kuvauksia käytetään tarvittaessa, erityisesti kuvattaessa tarkemmalla tasolla tietyn kehittämiskohteen kokonaisarkkitehtuuria.

Kuva: JHS 179 –kokonaisarkkitehtuurikehikosta Puolustusministeriön kokonaisarkkitehtuurin kuvaamisessa ensisijaisesti käytettäviksi valitut kuvaukset

RO/Jukka Uusitalo

Puolustusministeriön kokonaisarkkitehtuurin tiedot kootaan ja kuvataan aluksi taulukoihin, jotka ovat JHS179-suosituksen mukaisia, mutta osin niistä yksinkertaistettuja. Taulukoiden mallit on esitetty liitteessä 1.

Myöhemmin tiedot voidaan viedä JHS 179-suosituksen mukaista kuvaamistapaa tukevaan arkkitehtuurin kuvausvälineeseen.

Prosessien kuvaamista ohjeistaa JHS 152 –suositus.

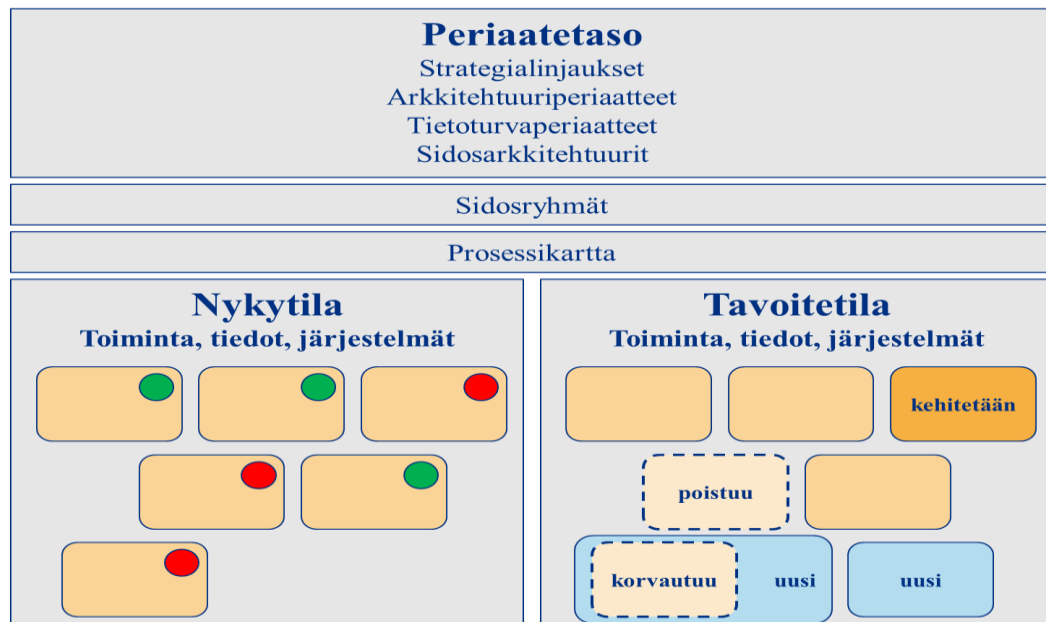
2 Nykytilan ja tavoitetilan kuvaaminen

Puolustusministeriön kokonaisarkkitehtuurin kuvaaminen aloitetaan nykytilasta ja kehitystarpeista. Nykytilan pohjalta suunnitellaan ja kuvataan tavoitetila, joka esittää uudet ja muuttuvat osat verrattuna nykytilaan.

Tavoitetilaa ei ole tarkoituksenmukaista suunnitella koko organisaation laajuisesti yhdellä kertaa. Tavoitetilan suunnittelu ja suunniteltujen ratkaisujen toteutus etenee kehittämiskohde kerrallaan. Suunnittelun kohteena voi olla esim. tietty toiminnallisuus ja sitä tukeva tietojärjestelmäkokonaisuus.

Periaatetason kuvaukset tehdään vain kertaalleen, niistä ei ole erikseen nyky- ja tavoitetilaa. Sama pätee toiminnalliseen arkkitehtuurien sisältyvään sidosryhmäkuvaukseen ja ylimmän tason prosessikarttaan. Prosessikartta laaditaan tarvittaessa uudestaan, jos suuren muutoksen yhteydessä ydin- tai pääprosessit muuttuvat.

Muilta osin kokonaisarkkitehtuurista laaditaan sekä nykytilan että tavoitetilan kuvaukset. Nykytilan kuvaukseen sisällytetään tiedossa olevat kehitystarpeet. Tavoitetilan kuvaus sisältää nykyiset kunnossa olevat sekä kehitystarpeiden myötä muuttuvat, uudet ja poistuvat prosessit, tietovarannot ja tietojärjestelmät.

Kuva: Periaatekuva nyky- ja tavoitetilan kuvaamisesta

RO/Jukka Uusitalo

3 Periaatetason kuvaukset

Kokonaisarkkitehtuurin periaatetasolla käytetään seuraavia kuvauksia:

- Strategialinjaukset
- Arkkitehtuuriperiaatteet
- Tietoturvaperiaatteet
- Sidosarkkitehtuurit

Strategialinjauksista ja niiden vaikutuksista johdetut tarkemmat kehittämisvaatimukset voidaan tarvittaessa kuvata JHS 179 -kehikon kuvauspohjaan "Kehittämisvaatimukset ja tavoitteet".

Periaatetason kuvaukset tehdään taulukoihin, minkä lisäksi niitä tarvittaessa havainnollistetaan graafisin kuvauksin.

3.1 Strategialinjaukset

Puolustusministeriön toimintaa ohjaavista strategioista ja muista vastaavista linjaavista dokumenteista laaditaan luettelo, josta ilmenee strategian/dokumentin nimi ja tieto siitä, mistä se on saatavissa käyttöön.

Strategioista poimitaan kehittämiseen vaikuttavat keskeiset linjaukset, jotka kootaan taulukkoon.

Taulukkoon kirjataan

- strategialinjaus
- linjauksen vaikutus kehittämiseen
- lähde, josta linjaus on peräisin (viittaus strategiaan tai vastaavaan)

3.2 Arkkitehtuuriperiaatteet

Arkkitehtuuriperiaatteet ohjaavat kehittämistyötä. Arkkitehtuuriperiaatteet kuvataan taulukkoon, johon niistä kirjataan

- arkkitehtuuriperiaatteen nimi
- kuvaus: mitä periaate tarkoittaa
- perustelu: miksi periaate on otettu käyttöön
- seuraukset: miten periaate otetaan suunnittelussa huomioon ja mitä seurauksia periaatteen noudattamisella on
- lähde: mistä periaate on peräisin

3.3 Tietoturvaperiaatteet

Toiminnan ja tietojärjestelmien kehittämisessä noudatettavat tietoturvan keskeiset periaatteet kuvataan taulukkoon, johon kustakin periaatteesta kirjataan seuraavat tiedot:

- tietoturvaperiaatteen nimi
- prioriteetti: kriittinen, tärkeä, hyödyllinen
- kuvaus

RO/Jukka Uusitalo

- pakollisuus: pakollinen, suositeltava
- lähde tai tausta
- muuta huomioitavaa

Tarvittaessa tietoturvatarpeet ja -periaatteet voidaan taulukossa jäsentää seuraaviin seitsemään tietoturvan osa-alueeseen:

- hallinnollinen turvallisuus
- henkilöstöturvallisuus
- fyysinen turvallisuus
- tietoliikenneturvallisuus
- laitteistoturvallisuus
- ohjelmistoturvallisuus
- tietoaineistoturvallisuus
- käyttöturvallisuus

Käyttöturvallisuutta koskevaan osa-alueeseen sisältyy jatkuvuudenhallinta, toipuminen ja toiminta poikkeusoloissa.

3.4 Sidosarkkitehtuurit

Sidosarkkitehtuurit ovat puolustusministeriön ulkopuolella määriteltyjä arkkitehtuureja, linjauksia, järjestelmiä tai muualla käynnissä olevia hankkeita, joilla on tai voi olla vaikutusta puolustusministeriön arkkitehtuuriin. Sidosarkkitehtuurit kuvataan taulukkoon.

Taulukkoon kirjataan

- sidosarkkitehtuurin nimi
- kuvaus
- velvoittavuus: velvoittaako vai ohjaako sidosarkkitehtuuri tiettyihin ratkaisuihin puolustusministeriössä
- keskeinen sisältö: mikä on sidosarkkitehtuurin keskeisin sisältö puolustusministeriön kannalta
- vastuutaho: mikä taho vastaa sidosarkkitehtuurista, mistä saa lisätietoa
- mistä löytyy: linkki sidosarkkitehtuurin kuvauksiin
- miten huomioidaan: miten sidosarkkitehtuuri otetaan huomioon puolustusministeriössä

4 Toiminta-arkkitehtuurin kuvaukset

Toiminta-arkkitehtuuri esitetään seuraavilla kuvauksilla:

- Sidosryhmät ja niiden vaatimukset
- Prosessien kuvaus (prosessikartta & prosessit)
- Prosessit – tiedot –matriisi
- Organisaation kuvaus

Puolustusministeriön sidosryhmilleen tuottamat palvelut voidaan tarvittaessa kuvata JHS 179 -kehikon kuvausohjaan "Palvelusalkku".

RO/Jukka Uusitalo

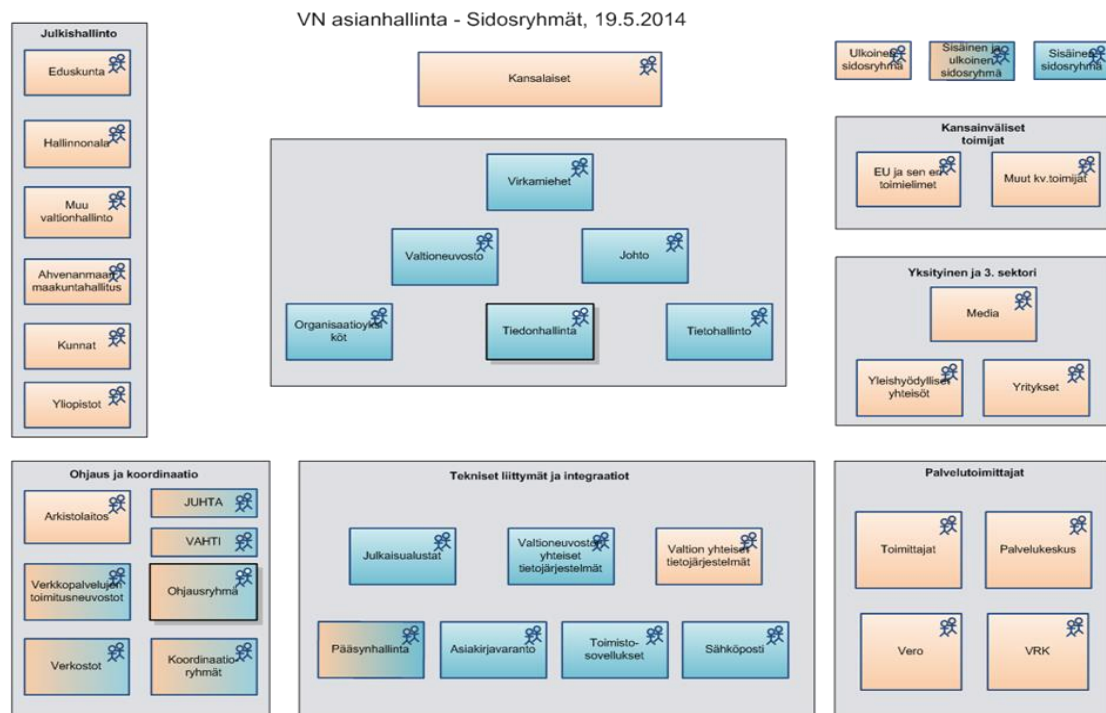
4.1 Sidosryhmät ja niiden vaatimukset

Sidosryhmillä tarkoitetaan puolustusministeriön ulkopuolisia tahoja, jotka vaikuttavat ministeriön toimintaan sekä ministeriön sisäisiä toimijoita, jotka osallistuvat ministeriön prosesseihin. Sidosryhmä voi asettaa vaatimuksia puolustusministeriön toiminnalle tai puolustusministeriö voi toiminnassaan tarvita sidosryhmältä tiettyjä asioita.

Sidosryhmistä laaditaan luettelo taulukkomuotoon. Taulukkoon kirjataan

- sidosryhmän nimi
- kuvaus
- rooli
- sidosryhmän saamat/antamat palvelut/tuotokset
- sidosryhmän asettamat vaatimukset arkkitehtuurille.

Luettelon lisäksi sidosryhmiä havainnollistetaan jäsenitelevän kuvan avulla.

Kuva: Esimerkki sidosryhmäkaaviosta (lähde: VNASE-hanke, Valtioneuvoston asianhallinnan kohdearkkitehtuuri v. 0.991 5.6.2014)

4.2 Prosessien kuvaus

Puolustusministeriön prosessikuvaukset sisältävät

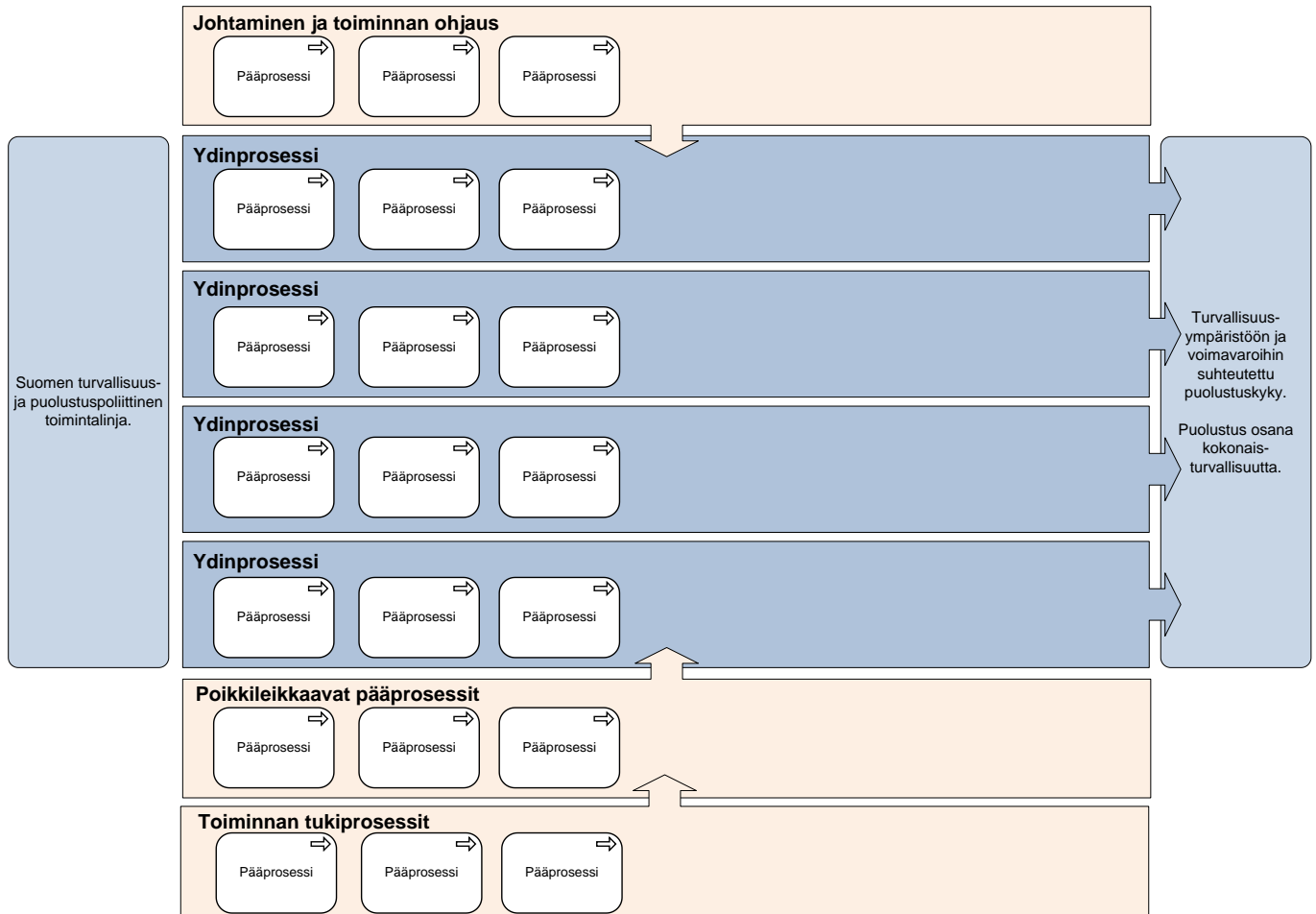
- puolustusministeriön prosessikartan (taso 1 / JHS 152)
- luettelon prosesseista ja niiden lyhyet kuvaukset
- prosessien tarkemmat kuvaukset
- puolustusministeriön prosessien toimintamallitasoisen kuvauksen (taso 2)

RO/Jukka Uusitalo

4.2.1 Prosessikartta

Puolustusministeriön ydin- ja pääprosessit havainnollistetaan prosessikartalla. Prosessikarttaa täydennetään sanallisella kuvauksella.

Kuva: Havainnollistus puolustusministeriön prosessikartasta

4.2.2 Prosessit

Kustakin prosesseista kuvataan taulukkomuotoon seuraavat asiat:

- prosessin nimi
- prosessin lyhyt kuvaus yleisellä tasolla (mitä prosessissa tapahtuu)
- prosessin omistaja

Taulukkomuotoisen listauksen lisäksi kustakin prosessista kuvataan erikseen

- prosessin syötet
- prosessin yleiskuvaus
- toimijat ml. prosessin ulkoiset ja sisäiset asiakkaat
- prosessin kulku ja sisältö yleisellä tasolla
 - käynnistyminen

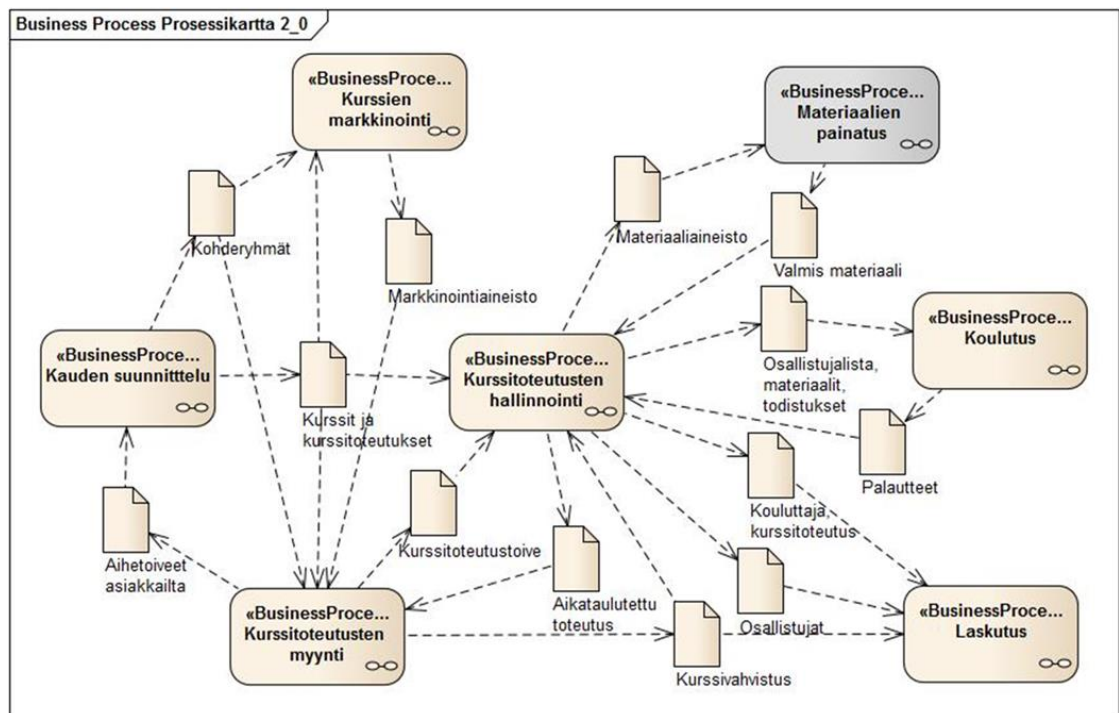

RO/Jukka Uusitalo

- vaiheet ja vaiheiden väliset riippuvuudet
- vaiheiden siirtymisen ja prosessin etenemisen ehdot
- prosessin päättyminen
- prosessin tuotokset
- liitynnät muihin prosesseihin

Mallipohja prosessin kuvaamiselle on liitteessä 2.

Toimintamallitasolla laaditaan kaaviokuvat, joissa on esitetty prosessit ja niiden väliset yhteydet.

Kuva: Esimerkki toimintamallista <3>

4.3 Prosessit – tiedot –matriisi

Prosessit-tiedot –matriisi on toiminnallisen ja tietoarkkitehtuurinäkökulman yhdistävä riippuvuustaulukko. Se kuvaa, mitä tietoja käytetään missäkin prosessissa. Taulukon riveillä ovat päätietyryhmät ja sarakkeissa prosessit. Soluihin merkitään kunkin tietoryhmän osalta, mikä prosessi omistaa tietoryhmän ja mitkä prosessit käyttävät tietoryhmän sisältämiä tietoja.

4.4 Organisaation kuvaus

Puolustusministeriön organisaatio kuvataan organisaatiokaaviolla ja siihen liittyvillä organisaatioyksiköiden lyhyillä sanallisilla kuvauksilla.

5 Tietoarkkitehtuurin kuvaukset

Tietoarkkitehtuurissa käytettävät kuvaukset ovat:

RO/Jukka Uusitalo

- Päätietyryhmät
- Loogiset tietovarannot
- Fyysiset tietovarannot
- Tiedot – tietojärjestelmäpalvelut –matriisi

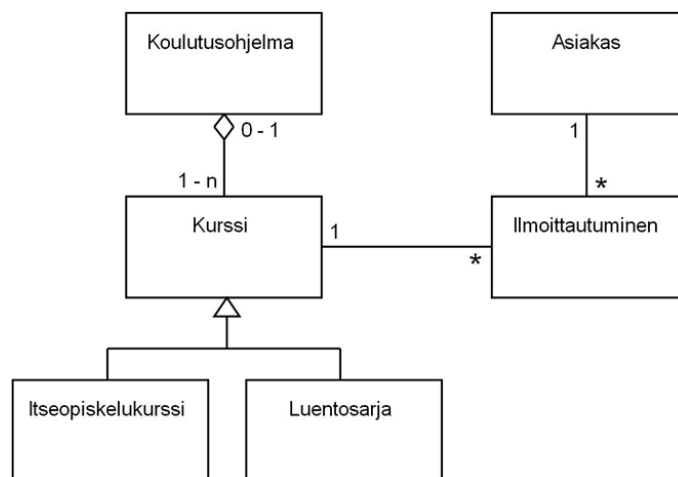
5.1 Päätietyryhmät

Päätietyryhmä on toiminnassa tarvittava looginen tietokokonaisuus. Kuvaamalla päätietyryhmät saadaan käsitys organisaatiossa käsiteltävistä tietojoukoista.

Päätietyryhmät kuvataan taulukkomuotoon informaationaiksi. Kustakin tietoryhmästä taulukkoon kuvataan:

- nimi
- tietoryhmän kuvaus
- omistaja
- tietojen suojaustaso

Päätietyryhmien välisiä suhteita voidaan havainnollistaa käsitellikaaviolla.

Kuva: Esimerkki käsitellikaaviosta <1>. Tässä päätietyryhmiä ovat koulutusohjelmatiedot, kurssitiedot, asiakastiedot ja ilmoittautumistiedot.

5.2 Loogiset tietovarannot

Looginen tietovaranto kattaa yhtenä kokonaisuutena hallinnoitun joukon tietoja, joista muodostuu looginen kokonaisuus. Loogisten tietovarantojen ja niiden tietosisältöjen kuvaamisen avulla hahmotetaan puolustusministeriön tiedonhallintaa ja tietojen ylläpittoa. Looginen tietovaranto voi sisältää yhteen tai useampaan päätietyryhmään kuuluvia tietoja.

Loogiset tietovarannot listataan taulukkoon. Kustakin tietovarannosta kuvataan

- nimi
- tietovarannon kuvaus

RO/Jukka Uusitalo

- omistaja
- tietovarannon sisältämät keskeiset tiedot (päätietyryhmät)
- tietojen suojaustaso
- fyysiset tietovarannot, joihin loogisen tietovarannon tietoja on tallennettu

Yhteen loogiseen tietovarantoon kuuluvat tiedot tallennetaan yhteen tai useampaan eri fyysiseen tietovarantoon.

5.3 Fyysiset tietovarannot

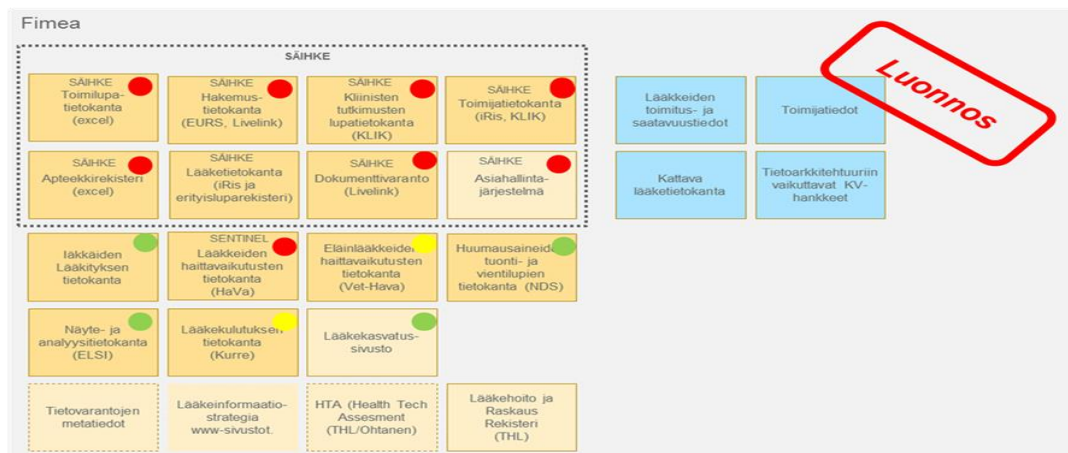
Fyysinen tietovaranto on yhtenä fyysisenä kokonaisuutena tallennettu joukko tietoja. Fyysinen tietovaranto voi olla esim. tietokanta, Excel-taulukko verkkolevyllä, tietojärjestelmä tai vaikka pahvinen kortisto.

Fyysiset tietovarannot listataan taulukkoon. Kustakin tietovarannosta kuvataan

- nimi
- tietovarannon tietosisältö
- tietokantateknologia / yleinen teknologiakuvaus

JHS 179 -kuvauspohja sisältää fyysisestä tietovarannosta muitakin tietoja. Ne voidaan tarvittaessa myös kuvata.

Tarvittaessa puolustusministeriön tietovarantojen kokonaiskuvaa voidaan havainnollistaa tietovarantokartalla.

Kuva: Esimerkki tietovarantokartasta <2>

5.4 Tiedot – tietojärjestelmäpalvelut –matriisi

Puolustusministeriön kokonaisarkkitehtuurissa kuvataan JHS 179 –suosituksesta poiketen tietojen ja tietojärjestelmäpalveluiden väliset riippuvuudet tietojen ja tietojärjestelmien riippuvuuksiin sijaan.

Tietojärjestelmäpalveluiden ja niissä tarvittavien tietojen välinen yhteys kuvataan tiedot - tietojärjestelmäpalvelut –matriisilla. Taulukon riveillä ovat päätietyryhmät ja sarakkeissa tietojärjestelmäpalvelut. Soluihin merkitään kunkin tietoryhmän osalta, mikä tietojärjestelmäpalvelu lukee tai ylläpitää tietoryhmän tietoja.

RO/Jukka Uusitalo

6 Tietojärjestelmäarkkitehtuurin kuvaukset

Tietojärjestelmäarkkitehtuurissa käytetään seuraavia kuvauksia:

- Tietojärjestelmäpalvelut
- Tietojärjestelmäsalkku
- Prosessit – tietojärjestelmäpalvelut –matriisi

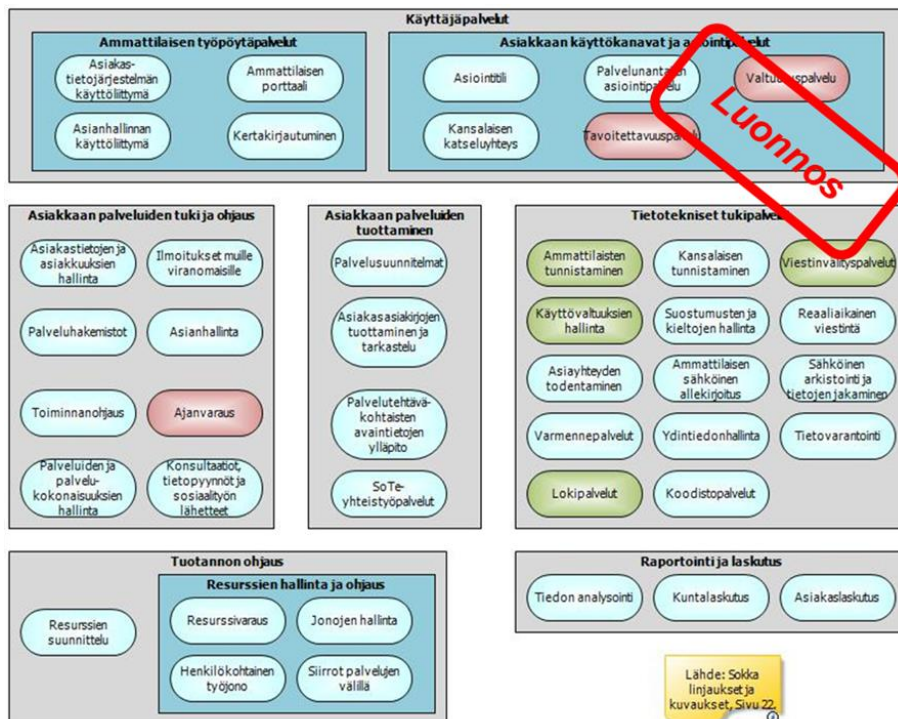
Tarvittaessa voidaan kuvata tietojärjestelmien väliset liittymät hyödyntäen JHS 179 - kuvauspohjaa "Liittymät ja rajapinnat".

6.1 Tietojärjestelmäpalvelut

Tietojärjestelmäpalvelut ovat toiminnassa ja tiedonhallinnassa tarvittavia ja hyödynnettyjä tietojärjestelmien tuottamia palveluita. Tietojärjestelmäpalvelut listataan taulukkoon, ja kustakin tietojärjestelmäpalvelusta kuvataan:

- nimi
- kuvaus
- tietojärjestelmäpalvelun tuottamat keskeiset toiminnallisuudet
- tietojärjestelmäpalvelun toteuttava(t) tietojärjestelmä(t)
- vastuutaho

Lisäksi tietojärjestelmäpalveluita voidaan havainnollistaa niitä jäsentelevän palvelukartan avulla.

Lähde: Sokka
linjaukset ja
kuvaukset, sivu 22

Kuva: Esimerkki tietojärjestelmäpalvelukartasta <2>

RO/Jukka Uusitalo

6.2 Tietojärjestelmäsalkku

Tietojärjestelmäsalkku sisältää tiedot tietojärjestelmistä, joilla tietojärjestelmäpalvelut toteutetaan. Tiedot kuvataan taulukkoon, ja kustakin tietojärjestelmästä kuvataan:

- nimi
- kuvaus
- omistaja
- toimittaja / palvelun tuottaja

Tarvittaessa tietojärjestelmien muodostamaa kokonaisuutta voidaan havainnollistaa tietojärjestelmäkartan avulla (vrt. tietojärjestelmäpalvelukartta edellä).

6.3 Prosessit – tietojärjestelmäpalvelut –matriisi

Puolustusministeriön kokonaisarkkitehtuurissa kuvataan JHS 179 –suosituksesta poiketen prosessien ja tietojärjestelmäpalveluiden väliset riippuvuudet prosessien ja tietojärjestelmien riippuvuuksien sijaan. Tämä on sopiva tarkkuustaso, kun tietojärjestelmäpalvelut pääsääntöisesti hankitaan ministeriön ulkopuolisilta palveluntarjoajilta.

Riippuvuustaulukon riveillä ovat prosessit ja sarakkeissa tietojärjestelmäpalvelut. Soluihin merkitään kunkin prosessin osalta ne tietojärjestelmäpalvelut, joita prosessissa käytetään.

7 Kuvausten dokumentointi asiakirjaksi

Yleistäen voidaan todeta, että kokonaisarkkitehtuurin kuvaukset koostuvat taulukoista, joihin tiedot arkkitehtuurin elementeistä (kuten prosesseista, tietovarannoista, tietojärjestelmäpalveluista) ja niiden välisistä riippuvuuksista kootaan sekä kokonaisuutta ja riippuvuuksia havainnollistavista kuvista ja mallintavista kaavioista.

Taulukoihin kerätyn tiedon pohjalta ja havainnollistavia kuvia ja malleja hyödyntäen tiettyä kokonaisuutta kuvaava kokonaisarkkitehtuuri voidaan kirjoittaa dokumentin muotoon asiakirjaksi. Se mahdollistaa arkkitehtuurikokonaisuuden versioinnin ja käsitelyn yhtenä kokonaisuutena.

Puolustusministeriön kokonaisarkkitehtuurin nykytilasta laaditaan yksi dokumentti. Siihen sisällytetään luettelo ja kuvaukset tiedossa olevista kehittämistarpeista. Periaatetaan kuvaukset sisällytetään osaksi nykytilaa kuvaavaa dokumenttia. Puolustusministeriön kokonaisarkkitehtuurin nykytilaa kuvaavan dokumentin sisältö on esitetty liitteessä 3.

Tavoitetilat dokumentoidaan kehittämiskohteittain. Niistä voidaan tarvittaessa laatia yhteenvetodokumentti kuvaamaan ministeriön tavoitetilaa laajempaa kokonaisuutena.

8 Ohjeen ylläpito

Puolustusministeriön kokonaisarkkitehtuurivastaavana toimiva tietohallinnon pääarkkitehti ylläpitää tätä ohjetta. Suuret tai merkittävät muutokset käsitellään KEKO:ssa.

RO/Jukka Uusitalo

- Liitteet 1 Kuvaustaulukoiden mallit
 2 Prosessin kuvauksen mallipohja
 3 Puolustusministeriön nykytilaa kuvaavan dokumentin sisältö
- Lähteet <1> JHS 179 ICT-palvelujen kehittäminen: Kokonaisarkkitehtuurin kehittäminen
<http://www.jhs-suositukset.fi/web/quest/jhs/recommendations/179>
- <2> Terveiden ja hyvinvoinnin kokonaisarkkitehtuuri: Terveiden ja
hyvinvoinnin kohdealueen arkkitehtuurikäsi kirja, versio 1.0 (STM 16.5.2013)
<https://www.avoindata.fi/data/fi/dataset/terveyden-ja-hyvinvoinnin-kohdealueen-arkkitehtuurikasikirja/resource/221b66fa-e0a6-4370-8547-2264303c184e>
- <3> Kokonaisarkkitehtuurin koulutusmateriaalit Avoindata.fi-portaalissa
<https://www.avoindata.fi/fi/training>
- Jakelu Puolustusministeriön intranet Oiva
- Tiedoksi Avoindata.fi-portaali

Versiohistoria

Versio	Päiväys	Tekijä	Tarkastaja	Hyväksyjä	Muutokset
1.0	2015-02-13	Jukka Uusitalo		KEKO 12.2.2015	Käyttöön otettava versio.
0.9	2014-11-06	Jukka Uusitalo	KEKO 18.12.2014		Viimeistely versio KEKO:n käsiteltäväksi.
0.1	2014-04-14	Jukka Uusitalo			Ensimmäinen luonnosrunko.

RO/Jukka Uusitalo

LIITE 1 Kuvaustaulukoiden mallit

Strategialinjaukset		
Versio		
Päiväys		
Strategialinjaus	Vaikutukset kehittämiseen	Linjauksen lähde

Kehittämisperiaatteet (arkkitehtuuriperiaatteet)				
Versio				
Päiväys				
Nimi	Kuvaus	Perustelu	Seuraukset	Periaatteen lähde

Tietoturvaperiaatteet					
Versio					
Päiväys					
Nimi	Prioriteetti	Kuvaus	Pakollisuus	Tietoturvaperiaatteen lähde tai tausta	Muuta

RO/Jukka Uusitalo

Sidosarkkitehtuurit

Päiväys

Versio

Nimi	Kuvaus	Velvoittavuus	Keskeinen sisältö	Vastuutaho	Mistä löytyy	Miten huomioidaan

Sidosryhmät

Päiväys

Versio

Sidosryhmä	Kuvaus	Sidosryhmän rooli	Sidosryhmän saamat/antamat palvelut/tuotokset	Sidosryhmän asettamat vaatimukset arkkitehtuurille
Sidosryhmätyyppi				
<Sidosryhmä>				

Prosessit

Versio

Pvm

Prosessi	Kuvaus	Omistaja
Prosessin nimi		

RO/Jukka Uusitalo

Prosessit - Tiedot

Versio																							
Pvm																							
Huom. Prosessit ja tietoryhmät kopioituvat automaattisesti toisista taulukoista, älä muokkaa niitä tässä taulukossa.																							
O = tiedon omistaja X = tiedon käyttö	PROSESSIT	Prosessin nimi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	TIEDOT																						
	Pää tietoryhmä 1	X																					
	Tietoryhmä 1.1																						
	Tietoryhmä 1.2																						
	Pää tietoryhmä 2																						
	Tietoryhmä 1.1																						
	Tietoryhmä 1.2																						
	0																						
	0																						
	0																						

Informaationsalkku			
Versio			
Pvm			
Pää tietoryhmän nimi	Kuvaus	Omistaja	Suojaustaso
Pää tietoryhmä 1			
Tietoryhmä 1.1			
Tietoryhmä 1.2			
Pää tietoryhmä 2			
Tietoryhmä 1.1			
Tietoryhmä 1.2			

Loogiset tietovarannot					
Versio/Version laatija					
Päiväys					
Nimi	Kuvaus	Omistaja	Tietovarannon keskeiset tiedot (pää tietoryhmät)	Suojaustaso	Tietoa tallentavat fyysiset tietovarannot

RO/Jukka Uusitalo

Fyysiset tietovarannot

Versio/Version laatija

Päiväys

ID	Tietovarannon nimi	Tietovarannon tietosisältö	Tietokantateknologia	Palvelutaso	Tietovarannon koko	Tietueiden määrä	Käyttöiheys	Muuta

Järjestelmäpalvelut - Tiedot

Versio

Pvm

Huom. Järjestelmäpalvelut ja tietoryhmät kopioituvat automaattisesti toisista taulukoista, älä muokkaa niitä tässä taulukossa.

O = omistaja (kaikki oikeudet) W = write (ylläpitooikeus) R = read (lukuoikeus)	JÄRJESTELMÄPALVELUT															
	Järjestelmäpalvelu 1															
TIEDOT																
Pää tietoryhmä 1	W															
Tietoryhmä 1.1																
Tietoryhmä 1.2																
Pää tietoryhmä 2																
Tietoryhmä 1.1																
Tietoryhmä 1.2																
0																
0																
0																

Tietojärjestelmäpalvelut

Versio

Pvm

Tietojärjestelmäpalvelun nimi	Kuvaus	Palvelun tuottama keskeinen toiminnallisuus	Palvelun toteuttava(t) tietojärjestelmä(t)	Vastuutaho
Järjestelmäpalvelu 1				

RO/Jukka Uusitalo

Tietojärjestelmäsalkku			
Päiväys			
Versio			
Yleiskuva			
Järjestelmän nimi	Kuvaus	Omistaja	Toimittaja

Prosessit - Järjestelmäpalvelut																
Versio																
Pvm																
<i>Huom. Järjestelmäpalvelut ja prosessit kopioituvat automaattisesti toisista taulukoista, älä muokkaa niitä tässä taulukossa.</i>																
X = Järjestelmää käytetään prosessissa	JÄRJESTELMÄPALVELUT															
	Järjestelmäpalvelu 1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	PROSESSIT															
	Prosessin nimi	X														
	0															
	0															
	0															
	0															
	0															
	0															
	0															
	0															
	0															

LIITE 2 Prosessin kuvauksen mallipohja

Prosessin nimi	<nimi>
Yleiskuvaus	
Prosessin syötteen	
Prosessiin osallistuvat toimijat	
<ml. ulkoiset ja sisäiset asiakkaat>	
Prosessin kulku ja sisältö	
Käynnistyminen	
Vaiheet	<kuvataan vaiheet, niiden väliset riippuvuudet, vaiheiden siirtymisen ja prosessin etenemisen ehdot>
Päätyminen	
Prosessin tuotokset	
Liitynnät muihin prosesseihin	

LIITE 3 Puolustusministeriön nykytilaa kuvaavan dokumentin sisältö

Puolustusministeriön nykytilan kokonaiskuvan sisältö rakentuu seuraavalla tavalla:

- Tiivistelmä
- Johdanto
- Ministeriön tehtävät ja toiminnan tarkoitus
- Kehittämisen lähtökohdat
 - Keskeiset strategialinjaukset
 - Kehittämisperiaatteet (arkkitehtuuriperiaatteet)
 - Tietoturvaperaatteet
 - Sidosarkkitehtuurit
- Toiminta
 - Sidosryhmät ja niiden vaatimukset
 - Prosessikartta
 - Prosessit
 - Prosessien luettelo ja lyhyet kuvaukset
 - Toimintamallikaaviot
 - Prosesseissa käsiteltävät tiedot
 - Organisaation kuvaus
- Tiedot, joita toiminnassa käsitellään
 - Tietojen jäsentely päätietoryhmiksi
 - Päätietoryhmistä muodostuvat loogiset kokonaisuudet (loogiset tietovarannot)
 - Tietojen tallennuskokonaisuudet (fyysiset tietovarannot)
 - Tietojärjestelmäpalveluiden käsittelemät tiedot
- Tietojärjestelmät, joita toiminnassa käytetään
 - Tietojärjestelmien tuottamat palvelut
 - Tietojärjestelmät
 - Prosesseissa käytettävät tietojärjestelmäpalvelut
- Nykytilan kehittämistarpeet
- LIITE 1 Tarkemmat kuvaukset
- LIITE 2 Ohjaava lainsäädäntö, strategiat ym.